СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVII. Ч. 287. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 10-го ГРУДНЯ 1949. — No. 287. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, DECEMBER 10, 1949. VOL. LVII.

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свобода": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS in the U. S. of America FIVE CENTS Elsewhere

ДОПИТИ НАД АТОМОВОЮ ПОСИЛКОЮ ПЕРЕМІНЯЮТЬСЯ В ПАРТІЙНУ СВАРКУ

Вашингтон, 8 грудня. — Джан С. Вуд, голова комісії неамериканських діянь палати репрезентантів, виявив, що він покличе ще раз головних свідків при допитах над недозволеною посилкою атомових матеріялів до Росії підчас війни, щоб дати нагоду республіканцям брати участь в слідстві. Досі допити відбувалися перед підкомісією, якої члени належать до Демократичної партії. Вуд рішився покликати свідків ще раз тому, що конгресмен Гарольд Г. Веллі, республіканець з Пенсилвенії, висловив погляд, що дотеперішнє слідство виглядає так, наче б мало на меті вибілити демократичних урядовців, які надужили своєї влади підчас війни.

Генерал Леслі Р. Гровс, який був головою проєкту Мангаттен для виробу атомової бомби підчас війни, сказав підчас допитів підкомісії, що віцепрезидент Генрі Волес не робив натиску на нього, щоб він вислати до Совєтів уран чи які інші матеріяли для виробу атомової бомби. Після складення свідоцтва кореспонденти запитували генерала Гровса в його бюрі в лябараторії Ремингтон Ренд, в місцевості Савт Норвок, у стейті Конетикат, чи своїм свідоцтвом він звільнив від відповідальности Гопкінса, своєчасного дорадника президента Рузвелта, або віцепрезидента Волеса. Гровс відповів, що він ніколу „не дав розгрішення", бо він не має до цього права. При цій нагоді сказав Гровс, що він укривав деякі вісті в справі атомової сили перед віцепрезидентом Волесом.

Саме такі й подібні вияви спонукали конгресмена Велді домагатися відновлення допитів перед повною комісією, щоб можна дійти цілої правди. До домагання Велді долучилися ще інші республіканці, члени комісії неамериканських діянь.

ЛІКАРІ СКЛАДАЮТЬ ПО $25 НА АГІТАЦІЮ ПРОТИ ПЛЯНУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗДОРОВЯ.

Вашингтон. — Американське Медичне Товариство наложило по $25 „розмету" на своїх членів, щоб призбирати фонди на поборювання пляну суспільного забезпечення здоровя, яке предявив президент Труман і якого переведення він настирливо домагається від конгресу. Товариство нараховує 145,000 членів. Хто не заплатить наложеної репартиції, буде виключений з товариства.

СТАН НЕОБХІДНОСТІ З ВОДОЮ У СТЕЙТІ НЮ ДЖЕРЗІ.

Губернатор стейту Ню Джерзі, Алфред Е. Дріскол, проголосив стан необхідности в стані води в шости північних повітах, положених у сусідстві Ню Йорку. Місто Ню Йорк вже від тижня оприлюднює алярмуючі вісті про низький стан води у своїх збірниках, з яких деякі положені у віддалі сотні миль від міста. Нагла загроза недостачі води стала причиною припинення деяких підприємств і робіт. Літня спека й приморозки стали перешкодою у виповненні збірників води перед зимою, і тому мешканці мусять обмежити уживання води до найнеобхідніших потреб.

СТРАЙК В АМЕРИКАНСЬКІМ „СКИТАЛЬЧІМ ТАБОРІ".

Ню Йорк. — Понад тисяч службовиків, зайнятих організацію Юнайтед Сервис фор Ню Амерікенс і Нюйорським Товариством для Нових Американців почали „сидючий страйк" на знак протесту проти обох організацій, щоб вибороти собі вищу заплату. Ці організації мають дві кватирі, а саме Готель Марсей при Бродвеї і 103 вулиці і окремо бюра на поверхах від 7-го до 26-го в будинку під ч. 15 Парк Ров на Долині Міста. Готель Марсей високий на 10 поверхів, має 300 кімнат в яких приміщено пересічно 1,500 осіб, які приїздять з европейської скитальщини і там перебувають, заки найдуть працю. Є це люди жидівського походження. Цей готель називають звичайно „Американський Табор Діпістів". Для його обслуги і для полагоджування формальностей при приїзді нових імігрантів зі скитальщини обі згадані організації Нових Американців затруднюють понад 1,000 осіб, які дістають платню по $35 або $58. Тепер вони поставили домагання підвищити платню до $42 чи $70 тижнево. Вони належать до юнії Професійних і Бюрових Робітників, приналежної до К.І.О. Урядовці юнії заявляють, що як їхні члени не дістануть бажаної підвишки, то візьмуться за сильніші засоби або цілком перестануть обслугувати імігрантів. Тимчасом яких 500 таких службовиків приходять до бюр обох організацій, там бавляться, співають, слухають радієвих програм і не хочуть нічого робити і загалом переміняли дім при Парк Ров на дім забави.

ТРУМАН В РОЛІ РЕПОРТЕРА.

Кій Вест, на Флориді.—Президент Труман явився серед інших кореспондентів на пресовій конференції в літньому Білому Домі в дачі воєнної фльоти, щоб вислухати новинок від секретаря Чарлса Дж. Роса про зайняття президента підчас вакаційного відпочинку. Труман заявив, що він обслугує урядовий журнал, „Ди Федерал Реджістер". Він прислухувався терпеливо, як Росс розповідав про спосіб життя президента, а потім ставив питання до репортерів про дрібні особисті справи, злучені з їхнім перебуванням при боці президента. Він теж довідався від секретаря, що президент поїде на Різдво до свого родинного дому в Індепенденс, у стейті Мизурі.

ЮНІЇ РІШИЛИ ПОКІНЧИТИ СТРАЙК В ОВК РИДЖ.

Овк Ридж, Тенесі. — Урядовець федеральної Служби Посередництва виявив, що 3,000 робітників у атомових заводах рішили покінчити страйк і вернути до праці негайно. Працю припинено при будові нових будинків у понеділок.

В ПОНЕДІЛОК ПОЧНУТЬСЯ УКРАЇНСЬКІ РАДІО-ПЕРЕДАЧІ „ГОЛОСУ АМЕРИКИ"

Вашингтон, 9 грудня. З Державного Департаменту вчора повідомлено, що заповіджені вже від довшого часу радіо-передачі „Голосу Америки" в українській мові остаточно почнуться в понеділок, дня 12-го грудня. Проголошена раніше дата 20-го листопада не могла бути додержана з огляду на непередбачені технічні труднощі. Українські радіопрограми триватимуть пів години, від 1:30 до 2:00 після полудня, що відповідає год. 9:30 до 10:00 московського часу в Україні та передаватимуться щоденно з Ню Йорку на коротких хвилях довжиною 13, 16, 19, 25, 31, 41 і 49 метрів і в той сам час транслюватимуться в Україну через чотири коротко-хвильні радіостанції, винайменої від Брітіш Бродкестинг Корпорейшен і трьома коротко-хвильними та одною середньо-хвильною (на довжині 251 метр) американськими урядовими радіовисильнями в Мюнхені, в Німеччині. В радіопрограмах передаватимуться останні вісті, хроніку міжнародних подій, огляд американської преси, а також коментарі і розмови. Ця сама програма, крім того, повторюватиметься кожного дня через згадану середньо-хвильну радіостанцію в Мюнхені від год. 2-гої до пів третьої московського часу.

ДОРАДЖУЮТЬ НЕ ЗАЙМАТИ ФОРМОЗИ

Вашингтон, 8 грудня. — Краєва Комісія Безпеки радить над питаннями, що зробити з островом Формозою, положеним коло берегів Китаю, куди націоналістичний китайський уряд переніс осідок свого уряду. Формоза належала колись до Китаю, але її насильно зайняла Японія. „Велика Чвірка" з часів другої світової війни рішила віддати цей остров Китаєві після війни. Досі нема ще заключеного миру з Японією, отже правно-політична приналежність Формози не є устійнена. Зогляду на таке положення уряд Злучених Держав найшовся у клопоті, як забезпечити Формозу перед її загарбанням китайськими комуністичними військами. Голови спільного генерального штабу заявляють, що зайняття Америкою Формози вимагає втримання на ній постійного американського війська, хоч цей остров не має надзвичайного стратегічного значення. Тому спільний ген. штаб не дораджує займати Формози, а до цього погляду схиляється департамент стейту.

АМТОРГ ЗАРЕЄСТРОВАНИЙ ЯК ЧУЖИННА АГЕНЦІЯ

Вашингтон. — Департамент справедливости о прилюднив урядово, що Амторг Трейдінг Корпорейшен з а реєструвався як совєтська агенція на підставі закона про реєстрацію чужинних агентів. А м т о р г співпрацює з 214 підприємствами в Америці і тому треба було підписів кожного підприємства окремо. Головна кватира Амторгу приміщена в будинку під ч. 210 Медисон Евеню в Ню Йорку. Вона зареєструвала себе як агенція совєтських міністерств торгівлі й мореплавства, совєтського Банку Чужинної Торгівлі й 18 інших підприємств.

В ПОНЕДІЛОК ПРИЙДЕ ЗНОВУ 182 УКРАЇНЦІВ СТАРАННЯМ ЗУАДК

Філаделфія, 9. грудня. — Корабель „Дженерал Стюарт", що причалить до порту в Ню Йорку в понеділок, дня 12-го грудня (до причалу про Вест 21-шій Стріті) прийде стараннями ЗУАДКомітету знову 182 нових українських імігрантів. Разом з приїздом великого транспорту нових імігрантів на кораблі „Дженерал Тейлор" в суботу, загальна кількість українців, що прийдуть стараннями ЗУАДКомітету в цих двох днях, виносить поверх 400 осіб. Поіменний список нових імігрантів на корбалі „Дженерал Стюарт" поданий на іншому місці в цьому числі.

ПІДПИСАНО НОВИЙ ДОГОВІР ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА НА ВИПАДОК ВІЙНИ

Женева, 9. грудня. — Двадцятдев'ять країн підписали тут вчора провірений договір Червоного Хреста про піклування та допомогу хворим та інвалідам, воєнно-полоненим і цивільним на ворожій території під час війни. Совєти, що теж погодилися підписати цей договір, повідомили, що літак, яким їхала їх делєґація, запізнився у Відні та що вони підпишуть його сьогодні. Всі інші великодержави вже підписали цей договір, що — згідно зі заявою швайцарського міністра закордонних справ — був приготований на „жалюгідному припущенні, що нова війна не є виключена". П'ятнадцят інших країн, що були запрошені до участи в договорі, не відгукнулися. За Злучені Держави підписав американський амбасадор у Швайцарії, Джан Картер Вінсент.

УКРАЇНСЬКІ ПИСЬМЕННИКИ В НЮ ЙОРКУ ОРГАНІЗУЮТЬСЯ

Ню Йорк, 9 грудня. Вчора ввечорі в приміщенні „Самопомочі" тут відбулися перші наради ініціятивної групи, що плянує організацію українських письменників в Ню Йорку та околиці. В нарадах взяли участь: Федір Дудко, Юрій Косач, Іван Керницький, Василь Лесич, Олександра Чернова, Юрій Кошельняк та Микола Понеділок. На нарадах рішено започаткувати о р г а н і зацію письменників, форми та цілі якої будуть спрецизовані на установчих зборах, що мали б бути підготовані і скликані протягом місяця. Приявність в Ню Йорку та околиці вже чималої кількости українських письменників та літературних критиків і знавців дає добрі вигляди на можливості розвитку започаткованої організації. В Ню Йорку і околиці, крім названих вгорі, перебувають: Євген Маланюк, Святослав Гординський, Роман Купчинський, Л. Лепкий, Л. Луців, Л. Івченко, н-ні Лащенко, Остап Танавський, та цілий ряд інших. Деякі ще прийдуть зі скитальщини.

ІРАН ПІДПИСАВ КОНВЕНЦІЮ ПРОТИ НАРОДОВБИВСТВА

Лейк Соксес, 9 грудня. Представник Ірану в Об'єднаних Націях підписав вчора в імені іранського уряду міжнародну конвенцію проти народовбивства. Це вже 33-тя країна, що підписала цю конвенцію, яка увійде в силу, як її ратифікує щонайменше 20 урядів. Досі ратифікували її ще тільки чотири країни.

АВСТРІЙСЬКИЙ УРЯД ДОМАГАЄТЬСЯ ДЛЯ ПОЛІЦІЇ ПРАВА СТРІЛЯТИ

Відень, 9 грудня. Австрійський канцлер Леопольд Фігль звернувся до окупаційних властей з проханням дозволити австрійській жандармерії користуватись о г н е п а л ь н о ю зброєю навіть проти членів окупаційних сил, злованих на попоновненні злочинних актів насильства. Причиною цего домагання були головно випадки таких злочинів в совєтській зоні Австрії, попоновнених совєтськими дезертирами або таки совєтськими вояками.

ВЕСІЛЛЯ УПІСТА

Брюсель, П.Б. — В таборі українських скитальців Єгеркасерне в Міттенвальді відбулось в день св. Михаїла, дня 21-го листопада, рідкісне весілля: женився молодий вояк УПА, що недавно тільки пробився в американську зону з України та на тілі якого ще є свіжі шрами від ран, винесених в боях з большевицьким ворогом. На весіллі не було ні близької і ні дальньої рідні, зате за столом засіло кілька десятків друзів - комбатантів, учасників недавніх р е й д і в. Довго в ніч лунала повстанська пісня, дзвінка і різка, невмінна тиснутись серед замкнених стін.

ПРОПОНУЮТЬ ВИДАЧУ КОХА СОВЄТАМ

Лондонська „У к р а ї н с ь к а Думка" повідомляє, що британський трибунал закінчив судову розправу проти відомого ката України, гітлерівського „райхс-комісаря" Еріха Коха, зловленого недавно в Гамбурзі. Найвищим окупаційним властям в Німеччині суд запропонував видати злочинця судам Польщі або СССР, де Кох допустився найбільших злочинів.

СЕНАТОРИ ЗА ЗМЕНШЕННЯ ВИДАТКІВ НА ПЛЯН МАРШАЛА

Вашингтон. — Сенатори, які щойно повернулися зі студій політичних відносин в Европі, заявляють, що рішуче треба обтяти видатки на Плян Маршала в найближчому році. Три сенатори, а саме, А. Вилліс Робертсон, Борнет Р. Мейбенк і Джан С. Стенніс, заявилися за признання позички для Еспанії через Експортово-Імпортовий Банк. Мейбенк подав навіть висоту такої позички, а саме $100,000,000.

ФОРМОЗА ОСІДКОМ НАЦІОНАЛЬНОГО УРЯДУ КИТАЮ

ГРОМАДЯНСЬКА ВІЙНА ПОСТУПОВО ПЕРЕМІНЮЄТЬСЯ В ПАРТИЗАНСЬКУ.

Гонг Конг, 9 грудня. — Національний уряд Китаю, внаслідок дальших перемог комуністичних військ, переніс вчора свою столицю до міста Таїпеї на острові Формоза, віддаленому 110 миль від китайського континенту. Це вже четверте перенесення столиці, що цим разом заповідає практичне закінчення ефективної оборони на континенті, тим більше, що уряд назначив уже провідників партизанського руху спротиву проти комуністів. В дипломатичних колах тут вважають, що перенесення столиці національного уряду на Формозу матиме у висліді правне і фактичне визнання нового комуністичного режиму в Китаю поодинокими країнами. Рівночасно з перенесенням свого осідку, уряд рішив проголосити місто Сінчанг, в прикордонній з Тибетом провінції Сіканг, головною кватирою для дальшої „сухопутньої, повітряної і морської" війни проти комуністів. Тимчасом комуністичні війська швидко посуваються в напрямку дотеперішньої тимчасової столиці націоналістів, міста Ченгту, і мали б стояти перед ним ще тільки у віддаленні 50 миль. Залишаючи континент, національний уряд поробив ще цілий ряд нових призначень на командних постах в армії. В політичних і військових колах добачують можливість швидкого закінчення формальної війни остаточною перемогою комуністів, не сумніваючись теж в продовжуванні тої війни в партизанській формі.

ГЕНЕРАЛЬНА АСАМБЛЕЯ ЗАКЛИКАЄ ДО РЕСПЕКТУ КИТАЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЛЬНОСТИ.

Лейк Соксес, 9 грудня.—Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй ухвалила вчора величезною більшістю голосів підтримувану Америкою п'яти-державну резолюцію, закликаючи всіх своїх членів респектувати територіяльну інтеґральність Китаю. Асамблея прийняла опісля ухвалену вже Політичним Комітетом резолюцію, рекомендуючи Малій Асамблеї продовжувати „провірку і студії" зажалення китайського національного уряду проти Совєтського Союзу за загрозу мирові на Далекому Сході. Ухвалену резолюцію в справі інтеґральности Китаю внесли Злучені Держави, Австралія, Мексико, Пакістан і Филипини.

ІЗРАЇЛЬ ОСТЕРІГАЄ О. Н. ПЕРЕД ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЄЮ ЄРУСАЛИМУ.

Лейк Соксес, 9 грудня.— Напередодні рішального голосування в Генеральній Асамблеї в справі ухваленої вже Політичним Комітетом резолюції щодо встановлення перманентного міжнародного управління Єрусалиму, Ізраїль остеріг вчора О.Н. перед рисковністю такого рішення. Ізраїльська осторога висловлена в меморіялі до Адміністраційного і Бюджетового Комітету Генеральної Асамблеї, який, проте, зіґнорував її, ухвалюючи річний бюджет у висоті $8,150,000 власне на міжнародну адміністрацію Єрусалиму під наглядом Протекторатної Ради Об'єднаних Націй.

СПІВОБВИНУВАЧЕННІ КОСТОВА „ДОКАЗУЮТЬ" ПОГО ВИНУ.

Софія, 9 грудня. — Тут продовжується комуністична судова комедія проти бувшого комуністичного лідера, Траїча Костова, та десятьох інших осіб, обвинувачених в зраді та шпигунстві на користь Злучених Держав, Британії і Югославії. Сам Костов, що під час поліційних переслухань мав „признатися" до всіх закидуваних йому злочинів, на розправі рішуче заперечив їх, признаючись тільки до „деяких ідеологічних ухилів від партійної лінії". Становище Костова викликало велику констернацію в суді та в комуністичних країнах взагалі, бо досі ще не було випадку, щоби на комуністичному суді обвинувачений поважився заперечити закидувані йому провини. Після Костова зізнавало вже шістьох інших підсудних і всі вони вже на традиційний комуністичний суд не тільки признаються до закидуваних їм злочинів, але ще і зі свого боку намагаються їх відповідно збільшити. Всі вони теж намагалися доказувати, що Костов разом з ними є „найпідлішим зрадником".

НОВА МІЖНАРОДНА ОРГАНІЗАЦІЯ РОБІТНИКІВ ОСУДИЛА РЕЖИМ ГЕНЕРАЛА ФРАНКА.

Лондон, 9 грудня. — Новостворена проти-комуністична М і ж н а р о д н а Конфедерація Вільних Профспілок прийняла вчора одноголосно резолюцію, осуджуючи режим ген. Франка в Еспанії. Резолюцію запропонував голова Генерального Союзу Еспанських Робітників і її піддержали американські представники.

ІТАЛІЙСЬКІ СОЦІЯЛІСТИ ПЕРЕДБАЧУЮТЬ ВІЙНУ.

Турін, Італія, 9 грудня. — Пієтро Ненні, лідер про-комуністичного крила італійських соціялістів, заявив тут вчора в одній промові, що „не можна заперечити, що світ стоїть на порозі третьої світової війни". Ознакою цього він вважає призначення колишнього американського амбасадора в Чехословаччині, Джозефа Джекобса, головою американської програми збройної допомоги для Італії.

ПРОДОВЖУЮТЬ АРЕШТИ „ШПИГУНІВ" МІЖ КОМУНІСТАМИ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

Прага, 9 грудня. — Чеська комуністична преса повідомляє про дальші арешти серед членів місцевої комуністичної партії, пояснюючи це „просякненням комуністичних р я д і в англо-американськими шпигунами". Чеський представник в Комінформі і генеральний секретар чеської компартії, Рудольф Склянскі, заявив, що багато чехів вписалося до комуністичної партії „на приказ агентів англо-американської розвідки".

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.00	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіти і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДЕНЬ ПРАВ ЛЮДИНИ

Президент Труман проголосив день 10. грудня „Днем Прав Людини Обєднаних Націй". Цей День буде пошанований в Злучених Державах теж і в будуччині, кожного наступного року, згідно в президентською проклямацією. При цьому президент Труман попрохав американський нарід, щоб пошанував цей День у „відповідний спосіб".

Проклямація президента виходить зо заложення, що держави, які підписали Чартер Обєднаних Держав і стали членами цеї міжнародної установи, зобовязались тим самим шанувати і здійсняти права людини та основні свободи супроти всіх без огляду на національність, пол, мову, чи релігію. Як ці права розуміти та як їх треба зберігати, сказано в Універсальній Декларації Прав Людини, яку прийняла Генеральна Асамблея Обєднаних Держав у дні 10 грудня 1948 р. Там названі цивільні, політичні, економічні, соціяльні й культурні права; там теж візвано кожну людину і кожну організацію старатись навчанням збуджувати повагу до тих прав і свобод, а поступовими засобами, красвими та інтернаціональними, забезпечувати універсальне й справжнє їх визнання та здійснювання. Президент Труман закінчує Декларацію зазначенням, що есенціяльною вимогою миру, до якого змагаємо, є якраз те, щоб жінки і чоловіки втішались основними правами всюди, в цілому світі.

В першу річницю проголошення свобід і прав людини Генеральною Асаблею Обєднаних Держав, себто в дні 10. грудня 1949, президент Труман вважав вказаним і потрібним покласти особливу вагу на цю велику подію та відзначити її в такий спосіб, щоб вона залишилась вічною памяткою.

Думаємо, що президент Труман поступив дуже розумно, що встановив офіціяльно день, який має пригадувати основні свободи та права людини. Американський нарід цілком певно прийме цей „День" як свій. Правда, може в Злучених Державах треба ще найменше пригадувати потребу пошанування прав людини, бо тут живеться людині ще найвільніше, проте, теж і в Америці є ще чимало дечого, що колідує з основними свободами, загарантованими Конституцією. Поступові й чесні американці не закривають тих недомагань. Навпаки, вони їх раз-у-раз виявляють і змагають до того, щоб їх усунути. Затяжна боротьба, яку веде президент Труман з деякими південними стейтами за „громадянські права", є найкращим доказом, що придасться „День Прав Людини" теж і для домашнього вжитку. Проте ці наші недомагання не можна рівняти до того, що діється в країнах, які є під комуністичними режимами. Бо що значить сьогодні людина в Совєтах? Які її там права? Якраз про те треба б говорити в Америці в „День Прав Людини Обєднаних Націй"! В Совєтах цього не нагадають. Там будуть тільки писати, в якій страшній неволі мучаться народи в „капіталістичній" Америці, чи іншій демократичній країні. Та говорити нам замало. Одночасно треба шукати способів, як допомогти людині без прав і свободи, себто людині в Совєтах. Це теж повинно бути в першу чергу завданням Організації Обєднаних Держав. Вона проголосила минулого року Універсальну Декларацію Прав Людини, себто таку Декларацію, яка повинна б обовязувати теж комуністичні режими тих країн, що є офіціяльно членами Обєднаних Держав. Але годі навіть припускати, щоб там, де є при владі комуністи, знайшлося місце теж і для прав та свободи людини.

Неюнійні практики в юніях

З нагоди страйку шахтярів управа Фонду Добробуту Майнерських Робітників відправила без попередньої осторороги 200 бюрових працівників. Їм сказано, що засоби Фонду Добробуту під теперішню пору не дозволяють на дальше втримування стільки робітників. До цього додамо, що головний уряд Конгресу Індустріяльних Організацій вже виправив пенсійний плян для своїх власних бюрових працівників у Вашингтоні. Ці два факти вказують, що робітничі юнії самі є господарями-підприємцями і наймають умових працівників та службовиків на великі розміри, а ці працівники та службовики теж організують себе для збірних переговорів у справах платень, робітничих прав та робітничих відносин. Їх кількість доходить до десяток тисяч.

Провірка відносин робітників до юній як працедавців виявляє, що юнії не мають одного зразку, як треба поводитися з своїми робітниками. У них буває таке, як і в приватних підприємствах. Одні платять робітникам більше, другі менше, одні відносяться до робітників прихильніше, другі гірше. Для прикладу подамо Фонд Добробуту Майнерських Робітників. Цей фонд, хоч правно находиться під опікою трьох тростисів, на ділі є під контролею Джана Л. Дуїса, голови майнерської юнії, який є теж головою ради тростисів. Коли недавно відправлено 200 робітників з цього фонду, їм не виповіджено роботи два тижні наперед, як цього вимагає правильник юнії, ані теж не заплачено їм за два тижні часу наперед при відправлюванні з роботи, а ці робітники мають свою юнію і мають окремий контракт з фондом. Юнія має назву Дистрикт 50, як окрема юнія в майнерській юнії. Деякі робітники пригадували, що їм належиться двотижнева платня при відправі на підставі контракту, або двотижневе попереднє виповідження, одначе їм цього відмовлено, а самі вони не хотіли йти до суду проти фонду.

Подібну поведінку можна завважити в інших юніях. Коли нові урядники перебирають управу, то звичайно дають підвишку своїм бюровим приятелям, які їм помагали при виборах, не зважаючи зовсім на право старшинства, себто на це право, якого юнії домагаються в підприємствах і чого ці підприємства придержуються. Це вказує, що юнії, як працедавці, не завжди самі виконують те, що вони проповідують або чого домагаються від інших. Буває і таке, що працівники в бюрах юній, як не можуть добитися наладнання справ в дорозі переговорів, починають підготову до страйку. Це справила помагає, бо юнія не хоче наразити себе на прилюдне натаврування.

Найбільше вражає членів юнії висока платня юнійних організаторів, яких можна прирівняти до екзекутивних урядовців у приватних підприємствах. Одначе платня урядовців у юніях є далеко вища від платень у підприємствах. Так само не рівні є години праці. Так напр. бюрові робітники в головній канцелярії американської Федерації Праці мають $32\frac{1}{2}$-годинний тиждень, а в К. І. О. праця триває 35 годин.

Ці приклади вказують на те, що навіть у юніях приходиться робітникові виборювати умови праці й платню.

Президент Східної Німеччини

З ласки Сталіна президентом Східної Німеччини „Німецької Народної Республіки" поставлено комуніста Вільгельма Піка. Хто такий Пік, про це пише бувша німецька комуністка Марґарита Бубер - Нойман в мюнгенській газеті „Ноє Цайтунг". М. Бубер-Нойман була замужем за Гайнцом Нойманом, членом Політбюра німецької комуністичної партії. Коли в Німеччині прийшов до влади Гітлер (1933 року), то Нойман із своєю жінкою та з іншими комуністами шукав для себе порятунку в Совєтах. Подружжя Нойманів прибуло в Москву 1935 р. Нойманові призначено приміщення в готелі „Люкс", де перебували „великі риби" із Комуністичного Інтернаціоналу. Тому, що Нойман „відхилився від політичної лінії „Комінтерну" (мав свою самостійну думку), і про це довідався Пік, то він за пів години вже телефонував до Ноймана:

„Маєте негайно залишити кімнату і перенестися в готель „Балчук".

Готель Балчук — зазначає М. Бубер - Нойман — був найгіршого сорту приміщенням. Отже Пік старався показати свою вірність Сталінові такою „опікою" над німецькими еміґрантами - комуністами.

Німецькі еміґранти боролися з тяжкою бідою в Совєтській державі. Але Пік не знав нужди. Він, за вірність Сталінові, жив добре. М. Бубер-Нойман бачила Піка на літній оселі Комінтерну під Москвою, де він весело грався м'ячем, коли багато його товаришів по партії помандрували на сибірську каторгу, бо хотіли мати власну думку, відмінну від Сталінових директив.

М. Бубер-Нойман бачила нераз, як Пік, живучи в Москві, замовляв у майстернях найкращі меблі для свого приміщення. За своїх арештованих і замучених большевицькою владою товаришів та їх родин Пік ніколи й пальцем не кивнув! М. Бубер-Нойман нагадує, що після арештування відомого німецького комуніста Реммеле в Москві, також його жінку арештовано. Два роки вона сиділа в „Бутирках" (московська в'язниця), але Пік за неї і словом не озвався! Нарешті цю жінку вигнано на Сибір, де вона вмерла з голоду.

Німецька комуністка, колись секретарка Піка, Гертруд Габе, теж попала в „ухил". Її поставлено в такі умови, що вона повісилася, бо її дитина замерзла в хаті (не було дров). Пік нічим не поміг своїй секретарці, щоб не прогнівити „великого хана" (так називає М. Бубер Сталіна).

Ще одно ім'я пригадує М. Бубер - Нойман Піковії: угорського жида Блоха. Блох був перед 1933 роком редактором комуністичної газети „Рур-Ехо" в Німеччині, а потім опинився в Москві. Він працював для Піка і жив у готелі „Люкс" в одім коридорі з теперішнім президентом Східної Німеччини. Блох теж „ухилився від лінії Комінтерну". За це Блоха арештувало НКВД і 1940 року, коли Сталін був у союзі з Гітлером, видало його німецькому Гестапо. Отже, Сталін віддавав непокірних йому комуністів на смерть катам із Гестапо... Саму Марґарету Бубер-Нойман і з нею інших 500 німецьких комуністів Сталін видав у руки Гестапо.

„На нещастя для Піка і товаришів" — пише М. Бубер-Нойман — „деякі все це пережили"!

Коли одна західно-німецька газета поставила Піковії питання, чи Москва видавала Гітлерові німецьких еміґрантів, то Пік назвав це „підлим обвинуваченням". А в дійсності то була свята правда!

В. Пік, за свою собачу вірність Сталінові, здобув ласку „великого хана". Пікові дано совєтське громадянство і ранґу полковника совєтської армії. Таким чином, президентом Східної Німеччини став совєтський громадянин!

Отже Німеччина має в особі Піка свого Мануїльського, що за вірність пережив усіх „старих большевиків". Але на як довго?

Т. О.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

Млада Липовецька.

"JUBILAEUM MAXIMUM"

(Надіслане з Риму).

На 1950 рік припадає „XXIV. Юбілеум Максімум". Це „Святий Рік", про який згадується всюди в пресі, в цілому світі, бо в усіх країнах, що не є під комуністичними режимами, підготовляються на цей рік прощі до Риму. Американська преса, згадуючи про цей „Святий Рік", теж повідомляє, що в цьому році відвідає Рим теж і багато американців. Думаю, хо буде цікаво читачам „Свободи" знати щось більше про цей „Святий Рік", а зокрема про те, як Рим готується приймати гостей з цілого світу.

В 1850 році, як раз сто літ тому, відбувся останній Святий Рік. В 1870 р. війська італійського короля заняли Рим й Папа Пій IX. замкнувся у Ватикані, як у вязниці. Цей папський протест продовжувався аж до конкордату. Тільки в деяких виняткових випадках залишали папи Ватикан „інкогніто". З причини отих напружених відносин між італійським урядом і Ватиканом, Святі Роки 1875 та 1900 відбулися майже у приватній формі. У 1925 р. справа представлялася краще, бо Мусоліні, у той час, мав вже на думці примирення уряду з Ватиканом, що сталося в 1928 році й Святий Рік був відсвяткований уже з більшою помпою. Та щойно в цім році, завдяки тому, що Демо-Християнський уряд є тісно звязаний „з Ватиканом", „Юбілеум Максімум" або „Святий Рік" повертається до старої традиції: господиня приймає гостей у власній хаті і робить все, що їй здається за краще, щоб достойно приняти їх.

І робить багато. Вічне Місто вже від багатьох місяців відновлюється. Будуються квартали нових домів. Здається, що Муніципалітет боїться, що у Римі не вистачить помешкань для прочан і постановив використати кожне порожнє місце. Повстають разом будинки здовж цілої вулиці і не рідко бувало, що робітники працювали над мурами останнього поверху, а у першому мешкали люди. Кожна хата, кожна родина готовиться до приняття гостей: чи то будуть свої люди, що приїдуть з якогось далекого села, чи прочани зза океану. Всі вони матимуть ласкаву гостину і почуття, що для них Вічне Місто причепурилося з особливою дбайливістю.

Перший прийде на зустріч гостям величезний залізничний двірець (що його почали будувати перед війною ще фашисти), а на великій площі перед двірцем, зберуться усі головніші лінії автобусів і трамваїв. Всі оновлені, або нові (більш як 300 цілком нових автобусів). Тут же знайдуть і станцію Метро, який у цьому випадку почне своє існування.

Музеї, парки, вулиці, сади все упорядковується, улаштовується. Подумано про все: гостям не бракуватиме навіть води, чи то світла, яких так довго бракувало звичайним мешканцям Риму. Є вже нові джерела і нові електричні станції.

У ділянці культурних зацікавлень визначимо перебудовані кораблі Римського Імператора Калігули, що стоятимуть у Музеї Кораблів Римської Епохи, біля озера Немі, недалеко від Риму. Ці 2 кораблі пролежали на дні озера девятнадцять віків, себ-то з часів Калігули. Перша спроба витягнути їх наверх була зроблена у 1450 кардиналом Просперо Колонна. Спроба не удалася, але здобуто багато орнаментальних речей. Цю спробу протягом століть повторено декілька разів, але з ідентичним наслідком. Тільки у 1928 р. кораблі, чи краще сказати, що залишилося від кораблів, витягнуто наверх. На жаль не на довгий час, бо німці, відступаючи, знищили ці цінні остатки старовини. Залишилося тільки те, що не могло згоріти. Терпелива праця експертів поверне їх до життя. Правда, вони будуть збудовані з нового дерева, але арнаменти і багато речей будуть ті самі, що їх бачив Калігула.

Нові будуть і шляхи, якими прочани поїдуть з Риму до озера Немі. Навіть автобуси будуть нового типу. Відновлена вся система злучення Риму з його околицями, цими чудовими Кастелі Романі, що колись імператори і Папи збудували для літнього відпочинку. Перше вимагало майже години, щоб до них доїхати, але, ідучими новими шляхами, вистачить 20 хвилин.

Студіюється також новий спосіб освітлення, над яким вже багато років працює інж. Гульельмо Ріккоманьо, та який має зреволюціонізувати всю сучасну систему освітлювання.

На всі ці роботи Римський Муніципалітет мусить стратити багато міліярдів лір. Тільки на саме злучення Риму з Кастеллі Романі призначено біля 12 міліярдів лір.

Знов Ватикан, окрім улаштування своїх найцінніших у світі музеїв, пильнує помешкання; особливо по монастирях, для менше заможних прочан.

А цих прочан (заможних і незаможних) очікується велика кількість: біля 3 мільйонів. Численними групами приїдуть вони зо всіх країн світу. Усі континенти, всі раси матимуть свою репрезентацію, аж до далекої від нас Індії та ще майже дикунської, частини південної Африки.

На першому місці по численности прочан стоятимуть европейські країни, кожна з яких надішле декілька груп: католицька більше, не-католицька менше, але усі, без винятку. Зо Злучених Держав заповіджено 9 груп.

* * *

XXIV. Святий Рік був проголошений в день Вознесення (як це робиться з часів Папи Григорія XIII.), коли в год. 9.30 вранці Управитель Апостольської Канцелярії одержав у Тронному залі Ватиканського Палацу дозвіл на оголошення Папської Руллі і вручив Папі рукописну копію цього документу, текст якого був опрацьований Пієм XII. у співробітництві з офіціяльним Ватиканським латиністом мон-

(Докінчення на стор. 3-тій)

ЧЕТВЕРТИЙ КОНГРЕС АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

8)

ПРОФ. СМАЛЬ-СТОЦЬКИЙ ВІТАЄ КОНГРЕС В ІМЕНІ БУКОВИНИ

Адв. Панчук, прохаючи до слова проф. Смаль-Стоцького, думає, що до його точки в програмі „наші люди" сказали б: Гей, мо', а чому при Буковині нема Басарабії. Але почуємо, що скаже проф. Стоцький.

Проф. Роман Смаль-Стоцький говорить:

Щирий привіт Вам, Пане Голово, і Вам Пані й Панове, від Буковинської України! Поклін Вам і народові Вашинґтона від тієї землі, що була вже частиною Київської Русі-України. Її культурою та мовою просвітила наша земля Молдавію а, прилучена до Австрії, вона прославилася своїми письменниками, священиками та діячами, що зробили наш край, разом із Галичиною, Піємонтом поневоленої України!

При розпаді Австрії наша земля здійснила те, за що довгі роки боролося все її населення: Сойм Буковинської України, устами свого Президента О. Поповича, листопада25, 1918 року, проголосив злуку нашої землі зі Західною Україною, щоби нарешті злитися з Київською Україною в соборну державу української нації.

Румунія не пошанувала проголошеного президентом В. Вилсоном права самовизначення для народів Австрії. Румунія поповнила міжнародний злочин, збройною аґресією окупувала нашу землю та винищила наш культурний дорібок.

Та не всилі була Румунія заломити нашу вірність до українського народу та його державної ідеї, так я не всилі тепер новий окупант, комуністична Москва, заломити спільну боротьбу всіх українських земель за справдішню, не пофальшовану українську демократичну, соборну державу.

Вже третину століття стоять всі українські землі в безустанній боротьбі за здійснення цього прагнення, що завжди об'днувало українців всіх земель, хоча їх діячі різними шляхами стреміли до тієї цілі. В цьому соборному фронті і незломно стояла й стоїть Буковинська Україна. Вона в кожному воєнному зриві боролася Буковинськими Куріннями в складі Української Армії, її політична еміґрація скріпила своєю працею, осамотнену УНР на вигнанню, вона створила в допомогу визвольній боротьбі спільний Прометеївський фронт всіх Москвою поневолених народів та увінчала нашу державну традицію незабутньої памяти Гетьмана Івана Мазепи клейнодом, що — дасть Біг — знайде гідного носія!

І тепер, напередодні подій, ми пам'ятаємо добре слова Б. Франклина: Rebellion against tyrants is obedience to God! Ми боремося й боротимемося за здійснення нашої соборної демократичної держави, за її влучення до Злучених Держав Европи і молимо Господа, щоби у вирішальних хвилях недалекої майбутности американські державні мужі не призабули підтримати і щодо України світлі засади народовластя декларації самостійности Америки, яку Т. Шевченко в чорну добу царя-ката Миколи І звеличав як „новий і праведний закон" і для української нації!

XV. О. Д-Р В. КУШНІР ПЕРЕДАЄ ПРИВІТ ВІД ПАУК І КУК

Дальші особисті і письменні привіти адв. Панчук пропонує започаткувати привітом „від сусідів з Канади". Стверджуючи, що американські українці пишаються своєю найтіснішою співпрацею зі своїми братами в Канаді, він просить до слова о. д-ра Василя Кушніра, голову Комітету Українців Канади і предсідника Пан-Американської Української Конференції.

О. д-р В. Кушнір насамперед вітає Четвертий Конгрес від Комітету Українців Канади та Пан-Американської Української Конференції, а тим самим, від канадійських українців та українців всіх інших американських країн, бажаючи Конгресові найкращих успіхів. Нав'язуючи до слів послання президента Трумана про нашу допомогу нашим братам за залізною заслоною, бесідник вважає, що ці слова і це признання президента Злучених Держав нас зобов'язують головно на майбутнє.

Свої дальші міркування о. д-р Кушнір розвиває по такій лінії:

I. Колиби нас, українців, хто спитав: чого Ви українці Америки бажаєте? То наша відповідь не могла б бути іншою як: 1) Позитивної згоди серед українців, єдність народу. 2) Вищого рівення нашого культурного життя. 3). Української Суверенної Держави на Українських Землях, української влади українського народу через український народ і для українського народу.

Такі питання ставить світ до українців розсіяних по світі. Такі повинні бути і відповіді.

II. Які є ці великі завдання, яким ми йдемо назустріч? 1). Закріплення українського об'єднаного життя всюди; один фронт. 2). Визволення українських земель з вікової неволі Москви. 3). Історія об'єднаного фронту американського континенту. 4). Проблема визволення України. 5). Народини української проблеми тяжкі у 1918 р. Нині ще тяжчі. 6). Демократизування Европи в 1918 р. і в 1939-45 рр. Поневолення народів ще більше, ні один клич не додержаний. 7). Погляньмо як вийшов на тім український нарід. Все знищено. Ось досягнення.

III. Чи супроти цього ми маємо загинути? 1). Наша відповідь: Визволення України не може бути предметом дискусії. Фальш мусить впасти а віковий державний постулят українського народу мусить бути здійснений. 2). Ми не хилемо наших прапорів, не гасимо свічника нашого ідеалу. 3). За цю ідею визволення України вмирали наші батьки... 4). Ця ідея каже нам сьогодня чувати і гуртувати наші сили. 5). УКК, КУК і ПАУК і реакція Москви. 6). Дороги Кремля: фалш і облуда. 7). Ми, українці Америки, на фронтовій позиції.

IV. Акція большевиків це яничарів якція плянована. Супроти цього наше ясне становище: а) наша преса; б) функція еміґрація нашої; в) роля нової іміґрації; г) наше становище правильне.

V. Успіхи і велич народу залежать від сили, яку він має

(Продовження на стор. 4-тій)

Драма советської людини

„СКОК НА ВОЛЮ" ОКСАНИ КАСЕНКІНИ.

LEAP TO FREEDOM by Oksana Kasenkina. J. B. Lippincott Co., Philadelphia & New York.

Усім нам ще в живій пам'яті драматичний скок на волю совєтської учительки в Ню Йорку, Оксани Касенкіни, з вікна місцевого совєтського посольства в половині минулого року. Подія була викликала велику міжнародну сензацію, включно з дипломатичною інтервенцією. Про передісторію цеї події пише тепер її героїня, Оксана Касенкіна, у виданій недавно книжці „Скок на волю".

Книжка складається з двох частин: 1. В Совєтському Союзі і 2. В Совєтській Америці. Перша частина — це велика драма кожної звичайної совєтської людини. Вона майже в подробицях подібна до багатьох вже написаних і до мільйонів пережитих. Щасливе дитинство перед першою світовою війною в батьківській хаті в станиці Донських козаків, наука в школі та молодечі мрії, перші мелодії кохання і пляни на майбутнє, серед живих козацьких традицій. Опісля ще кілька „щасливих років" на українських хуторах, де й застає молоду учительку Оксану перша світова війна. Перші роки війни доходили там лише далеким відгомоном газетних повідомлень, а справжня завірюха наступила аж з вибухом революції та поваленням царату. На ці роки припадає теж подружжя з Дем'яном Касенкіном та опісля прихід на світ сина Олега.

Справжня драма починається зі закріпленням совєтської влади. Голод і нужда чергуються з терором і переслідуваннями, нищення всього суспільного ладу і всіх традицій з насаджуванням комуністичного безглуздя. А над усім висить всевладний терор Чека, ГПУ, НКВД, жертвою якого паде в 1937 році і Дем'ян Касенкін, єдиною провиною якого могло бути, що він під час війни був офіцером царської армії.

Постійний страх перед терором, смерть дочки Сільви, безнастанна турбота за виставленого на страшні комуністичні експерименти сина Олега, брутальні відвідини серед ночі „чорного ворона", в якому безслідно пропав чоловік, безуспішні зусилля рятувати його, постійна втеча від себе самої та від терористичного режиму — все те належить до того самого прокляття долі, що його зазнав кожний совєтський громадянин.

Трагедія авторки сповнюється втратою єдиного сина Олега, що пропав безслідно в бою під Ленінградом, хоча надія на його чудесний рятунок не тільки не покинула серця матері, але й керувала ним в її дальших починаннях.

Обставини склались, чи радше простий припадок трапився, що Касенкіну в 1946 році вислано на учительку до дітей совєтської колонії в Ню Йорку. Тут продовжувався той сам терор, шпигунство і та сама забріханість, що характеризують ціле життя в Совєтському Союзі. Проте, тут, на тлі вільного американського життя та довкілля, це справляло подвійні тортури. І з цього виникла думка втечі, драматичний перебіг якої відомий.

В цілій книжці віддано чимало місця теплим згадкам про Україну, що її авторка вважає своєю Батьківщиною, про український нарід, його терпіння та його волелюбність. В одному місці, описуючи свою подорож з України в Росію після другої світової війни, авторка м. і. пише: „Як я верталася (з України) і тижні опісля, я думала про свій рідний край, протягом століть зрошуваний сльозами і кров'ю. Мости, проїзди і дороги були знищувані, протягом генерацій згинули мільйони, що жертвували своїм життям за часів царату. Музеї, бібліотеки, театри, навіть мова були поставлені поза законом. Але ані нацисти ані большевики ані жадна інша деспотична влада не могли знищити любови до землі, до волі і до Бога. Як дух всіх великих народів, так і дух українців є безсмертний..."

Книжка написана легким, мемуарно-оповідним стилем та ввесь час держить читача в напруженні цею своєю „історією звичайної людини", що так приковує увагу американського читача. Нічого дивного, вона ж бо справді написана кров'ю власного серця.

При цьому не можна окремо не згадати теж про бездоганне літературне оформелення книжки та її знамениту англійську мову. Книжка має 295 сторін і коштує 3 дол.

"Jubilaeum Maximum"

(Докінчення зі стор. 2-гої)

сіньором Баччі й з каліграфом монсіcьором Трусарді, який є переписувачем написаної круглим шрифтом копії Буллі, що була вручена Папі. Колись цю копію писали спеціяльним шрифтом, але, з огляду на те, що не всі його розуміли, Папа Лев XIII. наказав писати круглим, як це з того часу і робиться.

Булля, що установлює у 1950 році Юбілеум Максімум, складається з 6 сторінок і надрукована тільки в 50,000 примірниках. Вона була врочисто прочитана в портику Собору Св. Петра (при дзвоні його славетних дзвонів), в 11 годині у Соборі Св. Павла, а після обіду у Латеранському Соборі, що є катедральним для Риму, та в Соборі Св. Марії Маджіоре. На дверях кожного з них була вивішена копія Буллі.

Це чотири Сорори, в яких треба обовязково католикам молитися, щоб одержати відпущення дочасних кар за гріхи. Так ділось у І. Святому Році, що відбувся у 1300 і так дітисяме і у XXIV. С. Р., все по старовинній традиції.

24. XII. цього року Папа відчинить Святі Двері Собору Св. Петра і в той самий мент Святі Двері інших трьох Соборів будуть відчинені, спеціяльно для цього призначеними кардиналами, згідно з давним ритуалом. З часів папи Александра VI. кожний з чотирьох Соборів має (збудовані біля головних дверей) Святі Двері, які відчиняються тільки на Святий Рік, а потім знову замуровуються.

В мент відчинення Святих Дверей „XXIV. Юбілеум Максімум" пічне своє існування.

* * *

Традиція Ювілейного Року прийшла до християн від жидів, які святкували Ювілей кожніх сто років. Щодо самого слова „юбілеум", то на це учені люди дають досить суперечне пояснення. Дехто каже, що „юбілеум" походить від жидівського слова „йобель", що первісно означало „козел", а в дальшому розумінні „козлячий ріг", звук якого оповіщував жидам початок ювілейного року. Інші думають, що слово „й о б е л ь" відповідає грецькому терміну, який означає „прощення повинности". З цією інтерпретацією погоджуються 70 мудрих у перекладі біблійних текстів і Св. Джероламо. Але італійський історик Джузеппе Ф л а в і о висказує думку, що „йобель" означає „свобода", або „повернення до свободи".

Католицька церква прилучається до опінії Св. Джероламо. Одначе неможливо не завважити аналогії між християнським і жидівським ювілеями, бо прощення матеріяльних повинностей і визволення рабів, що були істотним пунктом жидівського ювілею, відповідає уповні прощенню моральних повинностей (гріхів) і визволення душ від рабства, що є істотним пунктом ювілею християнського.

Перший Святий Рік відбувся у 1300 році, але існує погляд, що традиція святкування Ювілейного Року має свій початок ще за часу життя Св. Апостолів Петра і Павла і що давні християни святкували ювілей кожних сто років. На це немає докладних звісток.

Було б цікаво переглянути історію Святих Років у звязку з їхньою добою та подіями, поміж якими вони відбувалися, але це іншим разом. Тепер скажемо тільки, що святкування Ювілейних Років викликало завжди великий ентузіязм у католицькому світі. Між прочанами були теж і найславетніші всесвітні поети, як Данте, Петрарка, чи Тассо.

XXIV. С. Р. матиме також свойого славетного прочанина. Цей „славетник" не король, чи князь, ані не поет. Він зветься Гейнріх Метц, має 80 років і вийшов пішки (багато місяців тому) зі свойого села (з Баварії), з наміром дістатися до Риму в час, коли Папа відчинить Святі Двері, себ-то 24. XII. ц. р.

ПАМ'ЯТІ Е. ХРАПЛИВОГО

Невблагана смерть забрала несподівано з наших рядів провідника і організатора українських хліборобів в Галичині, бл. п. д-ра Е. Храпливого.

Праця бл. п. проф. Храпливого була дуже многогранна і плідна, а в ділянці громадської агрономії одинока і незаступима.

Для вшанування пам'яті Покійного, гурток його співробітників та приятелів задумує в окремому виданні гідно висвітлити життя і працю Покійного. Тому звертаємося до всіх прихильників, друзів та співробітників Покійного, з проханням надсилати всі матеріяли і спомини про працю Покійного на нижче подану адресу. Зокрема дуже просимо всіх тих, які в часі війни і по війні з Покійним працювали, написати про це. Надсилані матеріяли не конечно мають мати літературну форму, їх опрацює редакційна колегія.

Всім тим, які цей заклик сердцем зрозуміють і на нього відгукнуться, складаємо сердечну подяку.

Матеріяли просимо слати на адресу:

Ing. Dr. P. ZELENY,
Wetstraat 105 Antwerpen, Belgie

Всі канадійські й американські часописи, просимо цей Заклик передрукувати.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

Листопадове Свято.

Старанням Об'єднаного Комітету, джерзиситська громада відсвяткувала річницю Листопадового Зриву в неділю, дня 20 листопада ц. р. Свято почалося т о р ж е с т в е н н о ю Службою Божою, яку відправив бувший січовий стрілець о. ігумен ЧСВВ в Ґлін-Кав, Л. Й., Михайло Ваврик, при асисті місцевих священиків, о. сов. В. Лотовича, та о. Й. Шоловки. По Службі Божій всі три священики відправили панахиду за поляглих Українських Героїв, підчас якої о. ігумен виголосив зворушаючу проповідь.

Ввечорі відбувся святочний концерт в Українськім Народнім Домі. Концерт почався американським гимном, що його відспівав місцевий хор ім. Лисенка. Свято відкрив Микола Петришин, згадуючи, що бій за волю Українського Народу, розпочатий 1 листопада 1918 р., триває до нині, бо його продовжує Українська Повстанча Армія на рідних землях.

Місцевий парох о. сов. В. Лотович виголосив вступне слово, закінчуючи коротку промову словами: Христос терпів і воскрес, так і Український Нарід по довгім терпінню зближається до свого Воскресіння.

Хор ім. Лисенка відспівав стрілецьку пісню укл. Вахнянина, муз. Повелячек, „Ми йдемо вперед". Діти, котрі перед кількома місяцями приїхали зі скитальщени: дівчинка Оксанна Гусар віддеклямувала „Увінчаймо Хрест", а Іван Одуляк: „Я малий козак". Головною атракцією програми був виступ квінтету Бандуристів, котрі недавно прибули зі скитальщини. Це було щось нове в нашій громаді. Публика побачила перший раз Українських Бандуристів та почула їх слів і музику, за що нагороджувала їїх грімкими оплесками.

Мала Ілина Ґріца віддеклямувала „Вірш Надії". Хоча вона тут уроджена, але слова висказала з таким чуттям, як би щойно приїхала з рідних земель.

Святочний реферат виголосив недавно прибулий зі скитальщини бувший редактор „Діла" п. І. Кедрин.

По рефераті панна Милянія Милянович відспівала дві пісні: „Іди до мене в тиху пору" Недільського (котрий був присутній на залі) та Колисанку Людкевича. Стоїм милим голосом співачка очарувала публику так, що оплескам не було кінця. Бувший скиталець Я. Ґавур, віддеклямував по мистецьки „Україні". На закінчення програми місцевий хор ім. Лисенка відпівав: „Ой там при дорозі", Барвінського, та „Марш Молоді", укл. Третяка, муз. Повелячек. Свято закінчено українським національним гимном.

Хор під проводом місцевого диригента, недавно прибулого зі скитальщини оперового співака п. О. Стецури, вивязався знаменито. Фортепіяновий супровід був в руках добре усім нам відомої піяністки панни Ольги Дмитрів. Публика виповнила салю по береги.

Загальна збірка зі свята $253.27. Гроші призначено на народні цілі. Також не можна поминути тих, що стояли коло церкви зі значками: Марія Петришин, Марія Фурка та Віра Савчук.

Жертви зложили слідуючі: Український Народний Дім $10; по $5: Т. Міссірі, д-р Л. Мишуга, С. Коваль; по $3: о. В. Лотович, Д. Галичин, С. Гладкий, Н. Петришин; по $2: С. Лотович, О. Дмитрів, М. і А. Турчинський, Й. і А. Жарський, І. Гусар, М. Петришин, Н. Попович, П. Лахоцький, А. Дройсія, А. Масаковська, П. Костик, І. Миць, А. Шаран, І. Недільський, І. Гладка, Е. Парницький, М. Крайник, П. Мелень; по $1: Е. Крук, В. Сохан, Бойківська, К. Піддубчишин, М. Грабар, К. Ярош, Р. Мельник, Кашкевич, Гупановська, П. Вох, В. Карпак, Н. Н., О. Гребеняк, І. Клапко, М. Мілянович, Ляля Стецура, Креймер, К. Станиславишин, Милания Милянович, К. Чопик, П. Сковль, Р. Загороднича, М. Фріц, Т. Журавецька, Н. Заяць, М. Трусевич, Е. Дмитрів, Ф. Жарський, Лазорко, С. Костер, Н. Струш, М. Ваґнер, Меньків, К. Качала, І. Кедрин, О. Яцків, П. Деджала, П. Грицак, А. Борик, А. Кулич, Г. Гамкаль; по $1: Ф. Сіско, П. Мандра, А. Ґавур, Гр. Когут, В. Стецура, О. Пол, Малович, В. Томчук, В. Ярош, А. Корпало, Н. Пігура, В. Маланяк, Р. Полуліх, Н. Н., О. Зидик, М. Самоцький, К. Заяць, Ф. Жарський, І. Бароник, Мелонив, Ярош, С. Шимон, С. Островський, І. Грабар, Ю. Мазур, Я. Олсон, П. Осьміловська, Й. Кейса, М. Стегницький, К. Говка, П. Тхір, М. Сайчук, В. Плечин, М. Фурка, О. Одуляк, К. Бук, О. Логин, Я. Гусар, С. Максимяк, М. Дзядів, Д. Дзядів, Н. Дзядів, І. Коцюба, М. Тизіо, Н. Починок, А. Мазур, І. Шумка, І. Пельо, С. Кохан, І. Білас, Ф. Савчук, І. Процик, Я. Ґавур, О. Кедринський, І. Дзядів, Я. Кашуба, Т. Кричковський, О. Боднарук, Л. Щупляк, В. Панаківський, П. Палка, М. Мацях, М. Юрків. Решта дрібними датками.

Член Комітету.

АНСОНІЯ, КОНН.

Успішний концерт.

Дня 13 листопада ц. р. в просторій салі Гай-Скул відбувся великий концерт місцевого хору при укр. гр.-кат. церкві св. Петра і Павла. Програма була зложена з виступів хору, який проспівав багато патріотичних, релігійних, народних, жартівливих і одну пісню УПА. Крім хору виступив молодий бас З. Мягкий і виконав дуже добре арію султана з оперети „Запорожець за Дунаєм". Піяністка Д. Адзіма виконала Е. Ґріґа „Ведінг дей" і Шопена Ціс-моль Вальс. Дует „К о л и р о з л учаються двоє" — проспівали Е. Глива і З. Мягкий. Дуже гарно випала деклямація малої дівчинки Е. Копчик „На чужині я роджена", та „Я не чужинка". Та найбільше оплесків і признання здобув собі хор під новим диригентом К. Цепендою. Ми знали, що цей диригент має музичну освіту, яку здобув у Львові і в Відні. Ми теж читали багато прекрасних рецензій про його виступи у Відні і на еміґрації в Німеччині, але це нас ще не задоволяло. Ми самі хотіли переконатись, що новий диригент зуміє зробити. Це, що ми почули на останнім концерті, перейшло всі наші сподівання. Від перших пісень „Задзвенімо", Воробкевича, Ой зійшла зоря, Леонтовича, Ой видно село, Колесси, Вперед, марш УПА. Вязанка народних пісень, Ой, зза гори камяної, Сусідки, до останніх пісень програми, Повій вітре, Ступницького, англійської пісні „Чірібірібін", Пестальоца, Колисанка, Моцарта, „І шумить і гуде", Вірйовки, Гандзі, Котка і Коломийок, Гнатишина, не хотілося вірити, що то наш хор співає. Якось так гарно, так чисто і природно як ніколи передтим.

Перед кожною піснею були пояснення в українській і англійській мовах, які так влучно характеризують кожну пісню, що американці не відчувають, що вони на українськім концерті.

Концерт закінчився. Публика не щадить щирих гратуляцій і хорові й диригентові за концерт, який на довго лишиться у памяті всіх приявних. Таких концертів треба нам якнайбільше, а тоді буде охота у хористів належати до такого хору, а в публики напевно не забракне охоти відвідувати такі концерти.

Присутній.

КУРТИС БЕЙ, МД.

Листопадове Свято.

Великим днем був для нас день 13 листопаду ц. р. Їх Ексцеленція Кир Константин на торжественній Службі Божій виголосили проповідь, яка була повна любови та журби за долю церкви. Зо слів Ексцеленції пробивалась теж потреба помочі та опіки для новоприбуваючих зі скитальщини.

Цього самого дня пополудні в місцевій церкві перед гарно уладженою стрілецькою могилою, при якій стояла чвірка юнаків, як сторожа, о. Ганас відправив панахиду за тих, які життя своє віддали за Україну, як теж за бл. памяти Митрополита А. Шептицького. Хор під диригентурою п. Головацького своїм співом надав ще більшої поваги тій так торжественній хвилині.

Зараз по відправі всі зійшлися до святочно прибраної залі, де між прапорами видній напис 1. 11. 1918.

Відчиняючи ці святочні сходини о. Ганас попросив одно-хвилинною мовчанкою і повстанням з місць вшанувати память тих, які свої буйні голови поклали на жертівнику Батьківщини.

Мужеський хор Куртіс Бею під диригентурою п. Івана Слободяна відспівав „Видиш брате мій". Опісля д-р Ярослав Бернадин виголосив доповідь, присвячену Листопадовому Зривові. На кінці доповіді прелегент сказав таке: Український нарід заприсяг, що не спічне, поки Зрив Листопадовий не здійсниться та поки Україна не стане Вільною, Соборною, Незалежною Державою".

По доповіді мужеський хор відспівав: „Вилітали сизі орли" та „Спіть хлопці спіть".

Деклямацію виголосив п. Орест Ганас.

На закінчення, запрошений мішаний хор з Балтімор під диригентурою п. Головацького відспівав „Живи Україно" та „Україно мати, кат сконав". Академію закінчено відспіванням американського та українського гимнів.

Патріотичні слова та пісні зворушили присутніх до сліз і пригадали їм, що вони є дітьми того поневоленого народу, який стільки разів зрошував свою землю кровю найкращих своїх синів у боротьбі за волю.

Д-р Ярослав Бернадин.

КОНСУЛ ВОРД У ТІЕНТСІНІ

Вашингтон. — Американський генеральний консул з Мукдену, Ангус Ворд, виїхав з місця свого осідку і добився вже до Тіентсіну, у Китаю. Він був арештований китайськими комуністами і ледви після 2-х місяців його звільнили.

З пластинки дня

ПРАВДА ПРО НЕПРАВДУ

Здригається уся земля
На нову гекатомбу:
— Чи має „батько" із Кремля
Направду атомбомбу?

Я хоч не спец, та думка є
У тім одна правдива,
Що, як він має, а не б'є,
То має бомбу... пива.

Ярема Галайда.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

Нові іміґранти

Українці, що приїжджають старанням ЗУАДКомітету кораблем „Дженерал Стюарт" до порту в Ню Йорку, дня 12-го грудня:

Бахусович Стефан; Бойко Іван, Людвіка, Ярослав, Люба; Хомин Стефан; Давиденко Іван; Головчак Ярослав, Марія, Христина, Елисавета; Яворський Павло; Корнило Павло; Костик Антін, Розалія; Марчиха Петро; Матвіїшин Іван; Мирко Влас, Наталія, Софія, Ганна, Марія, Ольга; Нечитайло Тихон, Марія; Радловський Ірина; Рег Осип, Зінаїда; Репа Корній, Євдокія, Катерина; Римар Михайло; Венґшеновський Василь, Неоніля; Зварич Лев, Анна; Білоус Антін, Галина; Бориславський Микола; Борисів Ізидор; Брезден Михайло; Бриль Борис, Цекот Юстина; Денисеко Галина, Григорій, Ольга, Олександра; Друк Ірина; Дурбак Савин, Олена; Фел Михайло; Гайдуків Андрій, Марія; Гайдоровський Василь; Галібей Роман, Любов; Горбулевич Антонина, Анєля; Ігнатюс Іван; Івахів Володимир, Марія, Славомира; Ярошенко Микола, Віра, Юрко; Каралуп Василь; Каратницька Марія; Кашуба Петро; Кащак Михайло, Анастасія, Оксана; Коцай Марія; Кокодинський Лев, Олена; Косюшенко Дарія; Котис Константин, Софія; Крупка Михайло, Надія, Богдан; Кушнір Роман, Меланія; Лещняк Володимир; Леськів Теодор, Софія; Левицький Осип; Липовий Стефан; Лішев Всеволод, Стефанія, Арета; Лозенська Павлина; Лукасевич Андрій, Зінаїда; Максимюк Стефан, Галина; Молець Йосиф; Мандзій Стефан, Софія, Ярослав, Андрій; Марків Віра, Іван, Ольга, Михайло; Маршалок Панько, Катерина; Бандера Мирон; Мироненко Олекса, Ольга, Наталія; Негребецький Іван, Анна; Найдиш Володимир, Марія, Ярослав; Олійник Микола, Анастасія; Павелчак Вячеслав, Татяна; Павленко Володимир; Павлишин Марія; Пекар Павло, Марта, Ярослав; Передерій Федір, Ніна, Ігор, Лариса; Подисовський Іван; Прегар Іван, Кіна, Мирослава; Пташинський Василь, Ніна, Лариса; Пещук Татяна, Зенон, Ольга, Богданна, Марта; Савчук Михайло, Антонина, Ірина, Лідія; Струк Орест; Шпук Василь, Катерина, Ігор; Товстоніг Павло, Анна; Венке Григорій, Олександра, Лідія, Силвія, Рафаїл, Дарія; Волтщук Софія; Захаріясевич Володимир, Катерина, Мирослава, Зеновій; Завадівський Іван, Стефанія, Софія, Григорій; Зелінський Микола, Клявдія, Валентина, Петро; Жмур Василь, Ярослава, Богдан; Чоловий Григорій, Федора, Микола, Григорій, Валентина; Собчишин Михайло; Крушельницька Лідія; Лехно Марія, Стефан, Ева.

ПРИПИНЮЮТЬ РОЗМОВИ В СПРАВІ РЕМІЛІТАРИЗАЦІЇ НІМЕЧЧИНИ.

Бонн, Німеччина, 9 грудня. — Три західні високі комісарі в Німеччині договорилися припинити публічні розмови на тему можливої ремілітаризації Німеччини, неформально рекомендуючи те саме німецькому урядові. Діло в тому, що кожний офіціяльний виступ на цю тему викликує тільки нові коментарі та нові занепокоєння.

ЧЕТВЕРТИЙ КОНГРЕС АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

(Продовження зі стор. 2-гої)

у свойому домі. Успіхи української іміграції залежать від нашої сили, яку ми маємо тут. Тому по цілім фронті нехай лунає клич і праця: 1). Закріплюймо всі і сильно наші позиції. 2). Несім високо прапор визволення України. 3). Перед ними нехай задріжать мури Кремля, як колись Єрихону.

VI. Ми сьогодня не стоімо самі в боротьбі проти Москви. а) Сучасний комуністичний рух, це розгалужена по всьому світі мережа російського імперіялізму. б) Коштом своїх „щасливих громадян" Москва утримує всюда високооплачувану свою п'яту колону. в) Та агентура діє також в Америці і Канаді.

VII. Комунізм, це найбільша лож у світі. Сталін розвинув цю лож дальше і з більшим успіхом, як його старий товариш Гітлер. Наше становище в цій справі: узнати комунізм поза правом.

VIII. Встановлення причин наших неуспіхів має вирішальне *значіння для дальшого нашого ділання*. Що було перешкодою українських державницьких змагань в минувшині: 1) Чому впала Київська Держава? Хмельницький; найновіші спроби. 2) Ті самі майже причини від початку: гальмують розвиток його провідної верстви: сусідство зі степом і Москвою. 3) Наслідком тих руїнницьких впливів: ми не витворили сильної організуючої верстви. Ми палали в боротьбі з Москвою і Польщею. Треба витворити еліту: Середній стан нашої суспільности.

IX. Часи тяжкі: сумерк. Деспотизм в марші. Богу дякувати ми вільні тут. Ми цього не заслужили, ми одержами.

X. Є нашим обов'язком причинитися для справи свободи тут і всюда для українського народу. Це хвиля обнови нашого життя, підняти високо прапор наших ідеалів і служити нашому Богові, нашій землі і нашому народові з найбільшим нашим відданням для справи його волі. Нехай ця обнова поновляється постійно у нас і серед нас так довго, хочби тільки остався один чоловік української крови і українського духа. Це дорога до певного успіху.

На закінчення свого слова, о. д-р Кушнір пригадує присягу ірляндських борців за волю з-перед 180 років. Вони тоді присягали: „Я буду намагатися по всім своїм силам ширити між своїм народом любов і братерство та розуміння спільноти інтересів". Ця ідея перемогла. Таку чи подібну присягу ми повинні скласти тут сьогодні, свідомі того, що українці об'єднані — українці непереможні. Хай це буде провідною ідеєю в нашій дальшій праці.

Після привіту о. д-ра Кушніра, предс. Панчук дає одну хвилину перерви в нарадах та пропонує „ґімнастику", „щоб відсвіжитися"..

В перерві замовлений фотограф робить кілька фотографій з Конґресу. І. Панчук повідомляє про час Богослужень в місцевих українських католицькій і православній церквах та просить до слова сеніорку українського громадського життя, „кріпку на дусі" б. сенаторку Олену Кисілевську.

(Дальше буде)

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ГОРНЕЛ, Н. Й. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 215, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів і члениць, що річні збори відбудуться 15. грудня, в годині 7. ввечір, в парафіяльній галі. Буде вибір урядників на 1950 рік. Просимо привести своїх приятелів, дітей та внуків та вписати їх до нашої організації, бо ліпшої і таншої організації не знайдете в Америці. — За уряд: І. Вай, предс.; М. Кердил, кас.; І. Назар, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Місячні збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, відбудуться в четвер, 15.г рудня, в год. 7:30 ввечір, в У. Н. Домі. Пригадуємо членам що це останні збори цего року, тому всі члени повинні прийти і вирівняти свої вкладки. — Уряд.

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ... КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕ „ПЕЙРОЛ СЕЙВИНГС"!

ПОШУКУВАННЯ

СОФІЯ ПАЩАК (Мазепа) з Річчан, пов. Городок біля Львова, пошукує тіточного брата **ПАВЛЮКА МИХАЙЛА** з Ляшок, коло Судової Вишні, пов. Яворів, який виїхав до Америки по першій світовій війні. Хто знає про него, або він самий, прошу зголоситись на адресу: **W. PASZCZAK, 740 Ocean Ave., Jersey City, N. J.**

Пошукую дітьків з роду **СВІДЕРСЬКІ** з села Острики, повіт Сянок. Хто про них знає, або вони самі, прошу зголоситись на адресу:
D. ZAHORUJKO,
495 Shelburne St., Burlington, Vt.

ПОДЯКА

Високошановному паньству **Михайлові та Йосифі Гельнерам** з Филаделфії (823 Тейлор ст.), які мов рідні батьки примістили і заопікувалися мною, висловлюю на цьому місці мою сердечну подяку.

Рівнож найсердечніше дякую високошановному другові і приятелеві п. **Павлові Безпалкові**, який уможливив мені переселитися до ЗДА, і також подає всіляку допомогу.

Анна Карпишин.

ТАРЗАН, ч. 2236. Тарзан задурений ліком.

Переполохана поведінкою Тарзана, задуреного ліком, дівчина втікла впоперек кімнати і впала...

...а міжтим одурілий малпочоловік кинувся до тяжких дверей, через які закратованим отвором споглядав радісно д-р Зі.

Коли крати показалися засильними, Тарзан кинувся до вікна.

Зі обережно відхилив двері й закликав лагідно: „Ніто!".